

Česko-skandinávské vztahy ve 20. století

Vendula V. Hingarová

Vendula.hingarova@ff.cuni.cz

OSNOVA HODINY

- Nástin čs.- skand. styků
  - Prezentace 25 min.
- Představení
  - Vyučujícího
  - Studentů
- Nástroje výuky
  - Moodle
  - MS Teams
  - <https://whiteboard.fi> – kód!
  - Whereby.com/noraci

Představení kurzu:

- Syllabus
- Četba
- Úkoly
- Zapojení do týmu
- Interakce 😊

Nástin čs.-skand. vztahy a kontakty

Typologizace kontaktů:

- 1) Politické / diplomatické
- 2) Vojenské
- 3) Hospodářské/obchodní
- 4) Kulturní
- 5) Vědecké a vzdělávací
- 6) Společenské
- 7) a další....

Kontakty

rozlišujeme:

- individuální
- skupinové
- institucionální
- státní
- nadnárodní

Kontakty a styky do konce 19. století

- Diplomatické
- Vojenské
- Kulturní

Typy kontaktů:

- Na úrovni jednotlivců (elita,)
- Skupin (vojáci, studenti, emigranti)

Ovšem víme jen o kontaktech, o kterých se dochovaly písemné zprávy

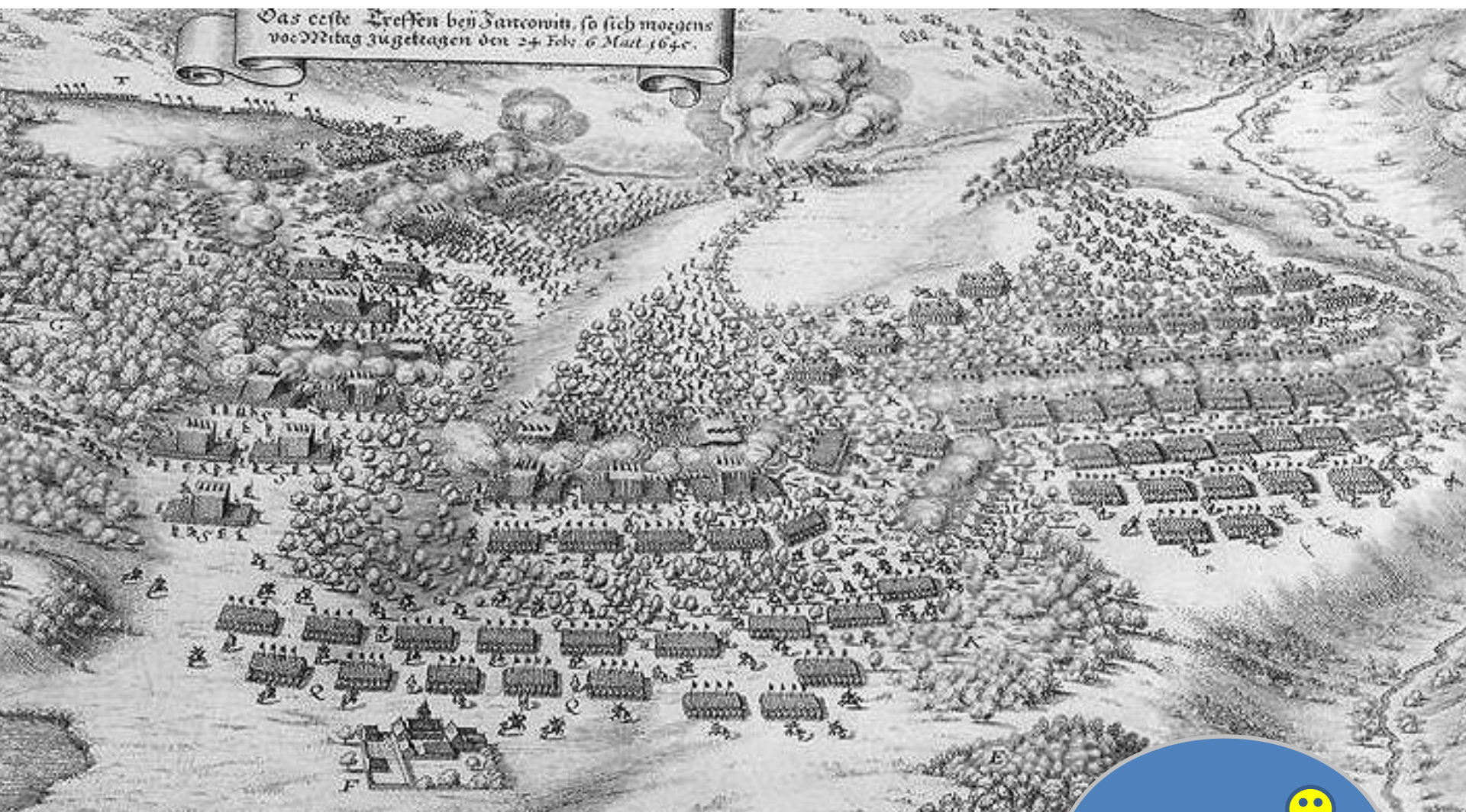
Léta Páně 1601 dne 24. října zemřel jasný a štědrý pán ..... , pán z Knudstrupu atd., správce uranienborský, ..., rádce svatého císařského majestátu. Jeho kosti zde odpočívají.

1. O koho se jedná?
2. Kde je pohřben?
3. Napište tři místa spojená s jeho pobytem v Praze a okolí.

Příjmení: Švéda, Švédová, Švejda, Švejdová, Švéda, Švédová, Švejdík ....

Prísloví: „To je nákej Švejda, ten se nebojí ani čerta“
„Dopadl jako Kec u **Jankova**“

(HEBBE, Per Magnus: *Svenskarna i Böhmen och Mähren. Studier i tjeckisk folktradition och litteratur*. Uppsala: Uppsala universitet. 1932).

😊
Bitva u
Jankova

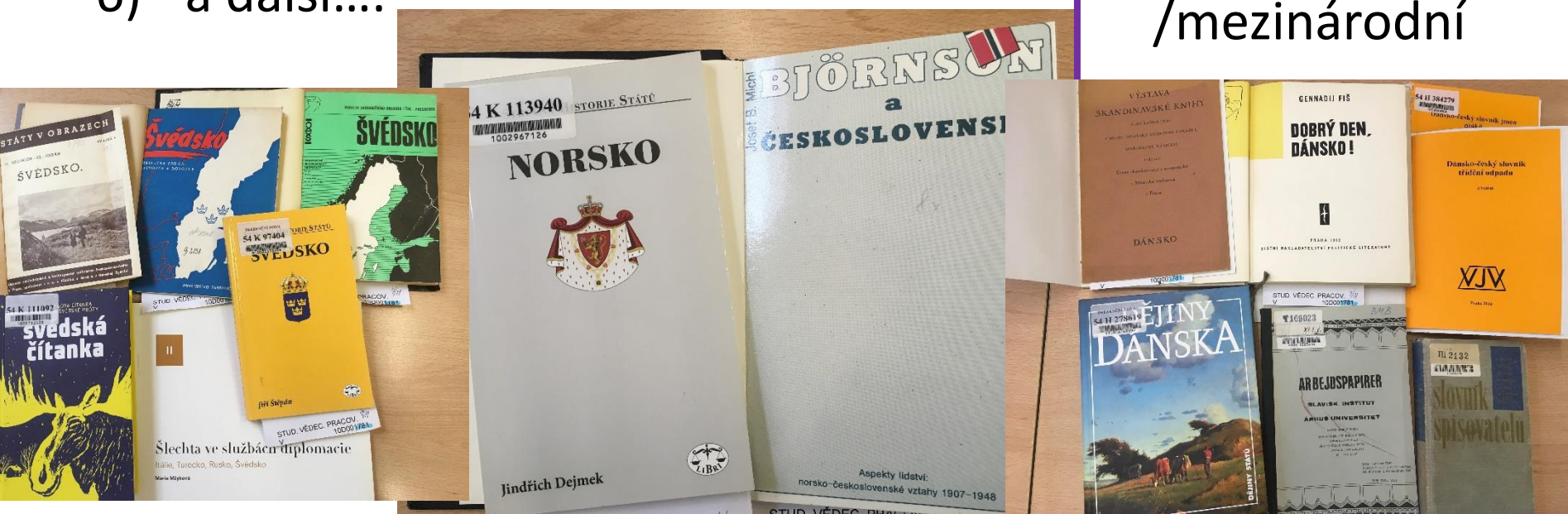

Jaké kontakty a styky probíhaly ve 20. století?

- 1) Politické / diplomatické
- 2) Hospodářské/obchodní
- 3) Kulturní
- 4) Vědecké a vzdělávací
- 5) Společenské
- 6) a další....

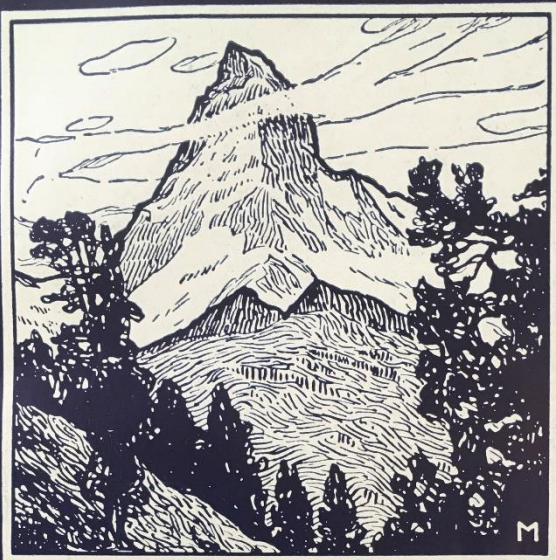
- jednotlivci
- skupiny (elita i širší skupiny obyvatel)
- státní
- institucionální
- Nadnárodní /mezinárodní

20. století: do 1. sv. války

- Kulturní a vědecké „námluvy“
- Obdiv severského písemnictví, překlady
- Objevování Severu čs. společností
- Překlady sev. literatury
- 1905, **E. Munch** vystavuje v Praze
- 1907 **B. Bjørnson** a jeho boj za Slováky
- prof. **Arnošt Kraus** etabluje na UK nordistiku jako obor

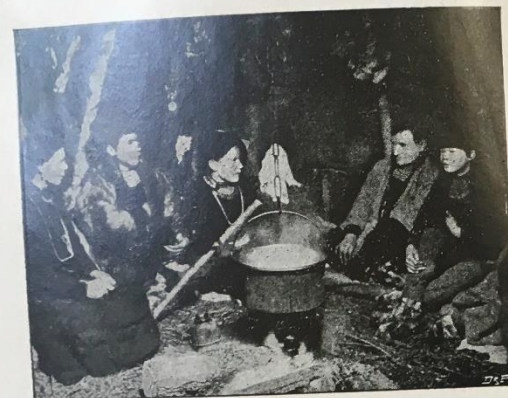
VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK

PH. DR. JOS. BĚLOHLAV:

ŠVÉDSKO

SE 4BAREV. MAPOU A 22 STRANAMI OBRAZŮ

Švédsko.

Lopři ve stanech.

1918-1938: poznávání Severu

- navázání diplomatických a hospodářských styků
- popularizace severské literatury
- zkušenosti z cestování
- vědecká i institucionální spolupráce
- československo-skandinávských institucí
- Amelie Posse-Brázdová
- Václav Marek
- Krajané
- Čapkova „Cesta na Sever“ a další díla k severu

VÝSTAVA SKANDINAVSKÉ KNIHY

8.-20. LEDNA 1932

V MUSEU MĚSTSKÉ KNIHOVNY V PRAZE I,

MARIÁNSKÉ NÁMĚSTÍ

POŘÁDAJÍ

Ústav skandinávský a nizozemský

a Městská knihovna

v Praze

DÁNSKO

142. KRABBE, TH. N. Grønland. Dets Natur, Beboere og Historie. Med 170 Tavler, 50 Portrætter samt 1 Kort. Kbh. Levin og Munksgaard. 1929.
143. RASMUSSEN, KNUD. Myter og Sagn fra Grønland. Bd. I. (Østgrønland). Kbh. Gyldendal. 1921.
144. Týž, Festens Gave. Eskimoiske Alaska-Eventyr. Med Tegninger af Ernst Hansen. Kbh. Gyldendal. 1929.
145. FRIIS, ACHTON. Arktiske Jagter. Ill. af Knud Kyhn. Kbh. Gyldendal. 1925.
146. BENGTTSSON, MAGNUS. Ene med Dyr og Mennesker. Ill. af Fatatteren. Kbh. Hasselbalch. 1927.

XII. KNIHAŘSTVÍ.

- 147—152. JAKOB BADEN, Bogbinder. København. Ni (9) forskellige Bogbind.

IVÄRS. København i Tegninger og yldendal. 1928.

elsingør i Sundtoldstiden 1426—1857. lag, 1930.

f K. Kongstad. Med Tekst af H. G.

Tekst af Hugo Mathiesen, Chr. Axel navn, 1928, Nyt nordisk Forlag.

Tegninger af K. Kongstad. Tekst af ndersen. Bd. I.—II. Kbh. Gyldendal.

r i Nordvestsjälland. Kbh. Schönberg.

GRONSKO.

aret for Egedes Landing I.—II. Kort. 0 výročí přistání misionáře Egede).

Praha, 1932

153—156. KUNSTINDUSTRIMUSEET og Foreningen for Boghandværk, København. Fire (4) forskellige Bogbind.

157—161. ANKER KYSTER, Bogbinder. København. Fem (5) forskellige Bogbind.

162—173. PETERSEN OG PETERSEN, Bogbinder København. To (12) forskellige Bogbind.

174—177. AUGUST SANDGREN, Bogbinder. København. Fire (4) forskellige Bogbind.

XIII. ČESKÉ DĚJINY.

178. EDV. DIRKINCK-HOLMFELD, mag. artium, Det tjekkoslovenske Folks Historie. Kbh. F. Haase & Sønns. Forlag, 356 stran. 1932

SEZNAM DÁNSKÝCH KNIH

POSLANÝCH

NA VÝSTAVU V PRAZE

FORTEGNELSE

OVER DANSKE BØGER

SENDT

TIL BOGUDSTILLINGEN

I PRAHA

1938

puje až nad 1000 m.

Ze zvířeny jsou nejdůležitější mořské ryby (hlavně tresky sledě). Divokých zvířat, volně žijících, rychle ubývá. Vyskytují se ještě medvědi, vlci, lišky, polární kuny a jezevci. Sobi jsou chováni po domácku.

Obyvatelstvo Švédska náleží spolu s Nory, s Dány a s Islandem k společnému národnímu kmeni skandinávskému, jenž tvoří částí čeledi indoevropské. Laponci (Lopaři) a Finové na nejzápadnějším severu jsou příslušníci plemene žlutého; řečí se od sebe liší nepatrně. Laponců se čítá asi 7000, Finů kolem 30.000. Jiné národnosti jsou zastoupeny jen v malém počtu. Našich krajanů málo: jsou tu zaměstnání hlavně jako hudebníci, dělníci ve sklárnách (v Orreforsu), továrnách na obuv (v Örebro), v textilních závodech (v Boråsu); krajanských spolků nemají. Mohou však přihlásiti za členy Švédsko-československých společností ve Stockholmu, Göteborgu, Norrköpingu a v Lundu. Švédům dostalo toho vzácného štěstí, jehož zejména my jim musíme jen vidět, že mají svůj stát čistě národní.

Počet všeho obyvatelstva podle sčítání r. 1930 činil 6,141 miliónu (za poslední desetiletí přibýlo 237.082). Podle průměrného ročního přírůstku (0,3%, t. j. asi 20.000 osob, u nás 0,4%) můžeme odhadovat počet obyvatelstva k r. 1938 nad 6,3 miliónu. Průměrná hustota pro celou zemi činí 14 osob na 1 km² ale

5. Lidoví hudci v Skansenu v Stockholmu.

tví ze Švédska bylo ještě začátkem tohoto století čilé, ježto značný přírůstek obyvatelstva (r. 1920 asi 60.000) nenalézal dostatečný výdělek doma. Od r. 1930 vystěhovalství zvláště hodně klesá (r. 1906 ještě 24.600 osob, r. 1931 jen 2900); příčinou toho je pokles přírůstku domácího obyvatelstva i zhoršené hospodářské poměry v zámoří. Celkem za hranicemi Švédska zůstává Švédů téměř 2 miliony (v Sev. Americe 1½ mil., ve Finsku asi 350.000).

Švédové jsou národem po stránce plemenné hodně jednotlým; jeho příslušníci se daleko méně mísili s příslušníky jiných národů, než v jiných evropských zemích. Švédové jsou většinou vysoké štíhlé postavy, s podlouhlou lebkou, světlými vlasy a modrýma očima. Soudí se, že Švédsko jest již asi po pět tisíc let obýváno obyvatelstvem, jež podstatně se nelišilo od dnešních Švédů.

Švédové vynikají mnohými dobrými vlastnostmi. Lid, zejména na venkově (obr. 5), je pohostinný, poctivý a má vysokou mravní úroveň, vraždy z důvodů zjištěných a krádeže se vy-

skytují sříška. Sm
tohu a úpravnost
vrozen. Povahov
dové uzavření a
o vlastních so
měrech, své
druhým. Nev
sti tak rych
ci jiných
skutečná
stvi jsou
jinde. Š
du; i v
nách
hrádk

ské
k r
de
k

2. sv. válka

- **První velké diplomatické výzvy** (ztráta ZÚ, uznání Slováků, čs. exil, repatriace, obnovení ZÚ)
- **Skandinávie místo působení pro čs. utečence a příslušníky protektorátu** v rámci válečné mašinerie (čs. vojáci na straně spojenců a ve službě Wehrmarchtu)

Skupiny příslušníků Československa ve Skandinávii za 2. sv. války

- čs. židé do Skandinávie (dánská a norská cesta)
- Nansenova nadace
- čudetoněmečtí sociální demokraté ve Švédsku
- nuceně nasazení v Norsku
- krajané
- vězni koncentračních táborů – léčebný pobyt

Dánští židé v Terezíně

Benzion Epelmann

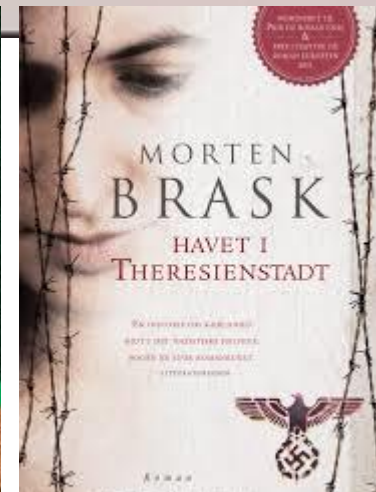
GHETTO
dagbog
Fange i Theresienstadt

THERESIENSTADT

- danske børn i nazistisk fangenskab

MEDELEVER I
THERESIENSTADT

GUIDE TIL UNDERVISERE
PÅ STUDIETUR

HER BOEDE
THORA KROGMANN
FØDT WOHLMUTH 1887
ARRESTERET 1. 10. 1943
DEPORTERET 1943
THERESIENSTADT
OMKOMMET 13. 8. 1944

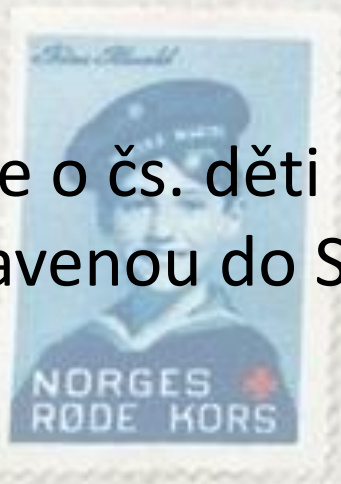
HER BOEDE
ROSA NACHEMSON
FØDT HILLELSOHN 1868
ARRESTERET 1. 10. 1943
DEPORTERET 1943
THERESIENSTADT
OMKOMMET 22. 12. 1943

HER BOEDE
**BEILE MALK
ZIPIKOFF**
FØDT UNTERSCHLAG 1861
ARRESTERET 1. 10. 1943
DEPORTERET 1943
THERESIENSTADT
OMKOMMET 21. 10. 1943

Po válce: 1945 - 1948

- Poválečné obnova
- Navázání dip. styků
- Repatriace tisíců Čechoslováků ze Skandinávie
- péče o čs. děti (na zotavenou do Skandinávie)
- Kontakty z války přetrvávají

Liv
Zdenek Marbon
Litomyšl 390
Čechoslováků

Čs. exil ve Skandinávii: 1948-1968

- exilová skupina v Norsku, Dánsku i Švédsku
- Sudetoněmečtí představitelé ve Švédsku
- Pomoc čs. v táborech IRO
- vzestup hospodářských styků
- Česko-norský pomocný komitét
- Anna Kvapilová
- Amalie Posse- Brázdová
- skandinávské země podporují čs. exil doma i ve světě

Čs. exil ve Skandinávii: 1968 -1989

- odezva na okupaci Československa
- nová exilová vlna
- podpora Charty 77
- stoupající obchodní spolupráce
- Vědecké styky

Po 1989 intenzivní spolupráce

- bilaterální dip. styky
- v rámci EU, NATO a mezinárodních institucí
- podpora demokratizace čs. společnosti (setkání, fondy, výměny)
- rozvoj obchodních styků
- rozmach cestovního ruchu
- institucionální, individuální i zájmová výměna

... až do COVID pandemie.

Maj 1992 Dansk-Tjekkoslavisk Dialog Nr. 2 1. årgang

VOLBY

Informace o možnosti účasti čs. občanů s trvalým pobytem v zahraničí na volbách do FS, CNR a SNR ve dnech 5. a 6. 6. 1992.

Státní občané CSFR, kteří nemají trvalý pobyt na území CSFR, mohou volit ve FS, CNR a SNR za podmínky, že se v voleb dostaví do volební místnosti dle vlastního výběru, kde budou zapsáni okrskovou volební komisí do seznamu voličů. K zápisu musí předložit svůj platný čs. cestovní doklad (jiný doklad nebude vyzadován). Zápis do seznamu voličů komise zaznamená do voličova čs. sectovního dokladu. Každý volič může být zapsán pouze v jednom seznamu voličů. Nelze tedy volit formou tzv. korespondenčního hlasování, ani na čs. hranicích přechodoch mino oficiální volební místnost, ani na čs. zastupitelských úradech.

Velvyslanectví české a slovenské federativní republiky.

Karel Trnkovič Právní bráno

Aktiviteter

En gruppe medlemmer tog pulsen på Prag i påsken. Læs om deres indtryk. Spændende dias-aften med Lars Thorkild Bjørn - et medlem anmelder. Udstillinger og udvekslingsnyt. Side 3 til 6

Økonomi

Den danske ambassadør i Prag opfordrer til øgede investeringer fra dansk side. Økonomisk rådgiver ved den danske ambassade i Prag redegør for den økonomiske situation i landet. Side 7 til 9

Vaclav Havel

Filosofere over den subjektive sandhed i sin tale "Sommerfuglen og orkanen". Side 10

Lustrace

Ambassadør ved den tjekkoslaviske ambassade i Danmark forklarer lustrace-loven. Elias Bredsdorff mener det er politisk heksjagt. Karen Gammelgaard og Peter Bugges kommentarer Elias Bredsdorffs indlæg. Et læserbrev fra Svøren Riisshøj og formandens svar på dette - for blot at nævne lidt om debatten i DIALOG. Side 12 til 21

Debataften om valget i Tjekkoslaviet

I anledning af parlamentsvalget i Tjekkoslaviet 5. og 6. juni arrangerer foreningen Dansk-Tjekkoslavisk Dialog et offentligt møde

onsdag, den 10. JUNI kl. 19.30 i Politikens Hus

(Sikker Hansens Salen Vester Voldgade/Rådhuspladsen om valgrusultat, som vi forventer at kende på dette tidspunkt. Medvirkende: Tidligere dansk lektor i Prag, nd.-mag. Karen Gammelgaard og cand. polit. Helge Pedersen, det økonomiske sekretariat, Unibank. Vi har også sendt invitation til flere journalister med interesse for Tjekkoslaviet.

Alle interesserede er velkomne!

DIALOG maj 1992 1

Pokračování organizační záležitosti

- Představení
    - vyučujícího
    - studentů
  - Nástroje výuky
    - Moodle
    - MS Teams
    - <https://whiteboard.fi> – kód!
    - Whereby.com/noraci
- Představení kurzu:
- sylabus
  - četba
  - úkoly 😊
  - zapojení do týmu
  - interakce
  - atestace

Na příště:

- četba
- promyslet svou misi v tomto kurzu (výzkumný úkol)

- dotazník z Moodlu